

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
БІЛІМ ЖӘНЕ ҒЫЛЫМ МИНИСТРЛІГІ
МИНИСТЕРСТВО ОБРАЗОВАНИЯ И НАУКИ
РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН
MINISTRY OF EDUCATION AND SCIENCE
OF THE REPUBLIC OF KAZAKHSTAN

Л. Н. ГУМИЛЕВ АТЫНДАҒЫ
ЕУРАЗИЯ ҰЛТТЫҚ УНИВЕРСИТЕТІ
ЕВРАЗИЙСКИЙ НАЦИОНАЛЬНЫЙ
УНИВЕРСИТЕТ ИМ. Л. Н. ГУМИЛЕВА
GUMILYOV EURASIAN
NATIONAL UNIVERSITY

Студенттер мен жас ғалымдардың
«Ғылым және білім - 2015»
атты X Халықаралық ғылыми конференциясының
БАЯНДАМАЛАР ЖИНАҒЫ

СБОРНИК МАТЕРИАЛОВ
X Международной научной конференции
студентов и молодых ученых
«Наука и образование - 2015»

PROCEEDINGS
of the X International Scientific Conference
for students and young scholars
«Science and education - 2015»

УДК 001:37.0
ББК72+74.04
Ғ 96

Ғ96

«Ғылым және білім – 2015» атты студенттер мен жас ғалымдардың X Халық. ғыл. конф. = X Межд. науч. конф. студентов и молодых ученых «Наука и образование - 2015» = The X International Scientific Conference for students and young scholars «Science and education - 2015». – Астана: <http://www.eni.kz/ru/nauka/nauka-i-obrazovanie-2015/>, 2015. – 7419 стр. қазақша, орысша, ағылшынша.

ISBN 978-9965-31-695-1

Жинаққа студенттердің, магистранттардың, докторанттардың және жас ғалымдардың жаратылыстану-техникалық және гуманитарлық ғылымдардың өзекті мәселелері бойынша баяндамалары енгізілген.

The proceedings are the papers of students, undergraduates, doctoral students and young researchers on topical issues of natural and technical sciences and humanities.

В сборник вошли доклады студентов, магистрантов, докторантов и молодых ученых по актуальным вопросам естественно-технических и гуманитарных наук.

УДК 001:37.0
ББК 72+74.04

ISBN 978-9965-31-695-1

©Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия
ұлттық университеті, 2015

университета. Сер. 1, Проблемы образования, науки и культуры. — 2011. — N 1 (86). — С. 59-65

6. О последнем казахском батыре больше знают за рубежом, чем в Казахстане // Радио Азаттык. 2009. 30 ноября. http://rus.azattyq.org/content/ospan_batyr_/1888009.html

УДК 341.218.4

МЕМЛЕКЕТТІЛІК ҰҒЫМЫНЫҢ ҚҰҚЫҚТЫҚ-ТЕОРИЯЛЫҚ АСПЕКТІЛЕРІ

Хайрмуханмедов Нурбек Исабайұлы

nurbek.isabay@yandex.ru

Л.Н.Гумилев атындағы ЕҰУ

Мемлекет және құқық теориясы мен тарихы, конституциялық құқық кафедрасының аға оқытушысы, PhD

Еуропадағы саяси модернизация үдерісінің саяси саладағы ең маңызды нәтижелерінен бірі ұлттық мемлекеттердің қалыптасуы болып табылады. Қазіргі заманғы қоғам және саясаттың қалыптасуында рационалдылық негізінде өркендеген ағартушылық философиясының маңызды орны болды. Ағартушылық дәуір философтары бойынша ақыл адам болудың, рационалдылық болса индивид тұрғысынан және қоғамдық тұрғыдан прогресстің басты қажеттілігі еді [1, 213].

Тарихтың тереңдіктерінен ортаға шыққан әлеуметтік құрылым болып табылатын ұлттардың уақыт ішінде мемлекеттерге айналуы қоғамды секулярлық, рационалдық негізде саяси ұйымдастыру мен қайта құрылымдау арқылы жүзеге асты [2, 35]. Осы орайда қазіргі заманғы мемлекет пен мемлекеттілік ұғымының теориялық мәнін ұғыну үшін егемендік ұғымының мәнін ашу өте маңызды.

Егемендік – мемлекеттің айрықша сипатын білдіретін ұғым, алайда, сонымен қатар, моденизм дәуірінің бастау алуымен бірге биліктік қатынастардың ішіне кірген жаңа тренд ретінде маңызды бір фактор. Осы тұрғыдан егемендік тарихтың белгілі бір кезеңінде, белгілі бір аймақта ортаға шыққан саяси, қоғамдық және экономикалық жағдайлардың бір нәтижесі екендігі байқалады [3, 64]. Әлеуметтік, саяси құбылыс ретінде егемендіктің даму үдерісі қазіргі заманғы мемлекеттіліктің қалыптасуымен бірге басталады [4, 62]. Қазіргі заманғы мемлекеттілік үлгісінің белгілі бір саяси құрылымдық сипатқа енуі, билік еткен қоғамның қуаттарын жұмылдыруда артықшылыққа ие болуы және бәсекелестері болып табылатын қала құрылымдары (city leagues) және қала мемлекеттерін (city-states) ықпалсыз қалдыруы, саяси қоғамның жалғыз құзыретті ұйымдасуы түрінде көрініс табуын қамтамасыз етті [5, 185].

«Қазіргі заманғы» деп аталатын саяси құрылымның архаикалық саяси құрылымдардан айырмашылығын түсіну үшін әуелі «мемлекеттен бұрынғы» экономикалық, саяси және қоғамдық қатынастардың түйіні тарқатылуы қажет. Модерн құрылым және қатынастар өздерінің алдынан шыққан үдерісте болған жайттардың негізінде, арасында қалыптасқан. Бұл үдеріс кейде ескі институттардың жойылуы кейпінде ортаға шықса, кей жағдайларда ескі кезеңдегі институттардың дамытылуы, кемелдендірілуі кейпінде көрініс тауып жатты. Мәселен, егеменді күштің неліктен жалғыз болуы қажеттігі проблематикасын орта ғасырлардағы христиан дүниетанымын білместен түсінуге тырысу қате [3, 67].

Орта ғасырлар экономикалық және саяси институттарымен болсын, ой-пікірлерімен болсын егемендік түсінігінен мүлдем жырақ. Феодализмнің бөлшектелген құрылымы осының жанында діннің әрі дүниелік, әрі ақиреттік өмірді басқаруға деген ұмтылысы осыған қатысты саяси биліктің әлсіздігі, орталықтанған және белгілі бір географиялық кеңістікте түгелдей үстемдік құрған құрылымдық бір институт ретінде қазіргі заманғы түсініктегі мемлекеттіліктің әлі де болса ортаға шықпағандығын көрсетеді. Шіркеудің дәл осы үдерісте алдыға шығарған ерекшелігі жеке бір құқыққа бағынып, заң шығару және соттың айрықша статусына ие болуымен ерекшеленеді [6, 291]. Уақыт өте келе шіркеудің зайырлы биліктің

қорғауында иелік ететін территорияны арттыруы ең үлкен экономикалық күш жағдайына келуін қамтамасыз етті. Шіркеудің осы кезеңдегі табиғи одақтасы саяси биліктің басында тұрған корольдіктер болып табылады. Шындығында орта ғасырларда саяси кеңістіктің шіркеуге қарсы шектеулі бір автономдылығы бар-тын. Өйткені, басқарудың ақиреттік қырын сипаттайтын *sacerdotium*, дүниелік функция *imperium* түсінігінен әлдеқайда күшті билік құзыретіне ие болатын. Сондықтан, биліктің әрбір екі қырының «Тәңірінің өкілі» сипатымен шіркеуде шоғырландырылуы айтарлықтай қиын болмады [3, 75].

Орта ғасырлардың саяси ой-пікірінде айтарлықтай ықпалды болған түсінік «*Екі қылыш теориясы*» болып табылады. Шынтуайтында бұл теория саяси билік пен шіркеудің карама-қайшылыққа толы қатынасы арқылы басқаша түсіндіріле отырып эволюциялық дамуды бастан өткеріп, дүниелік биліктің шіркеу тарапынан толықтай бақылауға алынуына жол ашатын практикалық нәтижелерге жол ашты [3, 76]. V-ші ғасырдың аяғына қарай билік мәселесін түпкілікті тұжырымдауға күш салған I. Папа Геласиустың көзқарасы бойынша дүниелік билік шіркеудің билігін мойындап, діни мәселелерде түгелдей шіркеуге бағынады. Бұған керісінше шіркеу де басқару функциялары тұрғысынан императордың шартты автономдылығын мойындайды. Дәл осы секілді шіркеу мүшелері өздеріне тиесілі міндеттерді атқару барысында дүниелік билік оларға қандай да бір кедергі келтіруіне болмайды [7, 91-92].

Қазіргі заманғы билік түсінігінің идеялық негізі Еуропадағы реннесанс және реформа қозғалыстары негізінде қалыптасты. Саяси жаңарулар нәтижесінде шіркеу билігі мен зайырлы билік арасындағы күш тайталасы зайырлы биліктің, яғни орталықтанған біртұтас билік пен мемлекеттілік парадигмасының туындауына жол ашты. Реформа және оған қарсы бағыттағы кері реформа тек қана шіркеу мен зайырлы билік мәселесінде туындаған зайырлы төңкерістер емес, сонымен қатар, қазіргі заманғы мемлекеттіліктің қалыптасуының негізгі элементтері болатын.

Зайырлы биліктің құрылымдық іргетасының қалануы тұрғысынан болса ең үлкен үлес өзінің ой-пікірімен саясат философиясының сол күнге дейінгі бағытын түбірімен өзгерткен Макиавеллиге тиесілі. Макиавелли саяси биліктің мақсатын саясаттан жоғары тұратын діни, моральдық немесе мәдени элементтермен түсіндіруден бас тартты. Ол биліктің бар болу себебі Тәңіріден, моральдық, діни заңдылықтардан емес, биліктің тікелей өзінен бастау алатындығын алға тартты [8, 38]. Саяси билік қандай да бір мақсатты жүзеге асыру үшін қолданылатын құрал емес, қоғамдық тәртіпті қамтамасыз етудің мақсаты. Биліктің өзінің тікелей мақсат ретінде сипатталуы оны идеялық тұрғыдан заңдастыру үшін дәйектемелер ойлап табу мәжбүрлілігін жояды. Осылайша билік (егемендік) діни және метафизикалық негіздерінен айықталып, зайырлы негізге қауышты. Осымен қатар, Макиавелли қоғам мен мемлекет өмірін түгелімен өзінің билік ету күшімен өктемдік ететін жоғары ұйымдасқан және өзге мемлекеттермен қарым-қатынаста бір елдің атынан абсолютті түрде өкілдік ету құзыретіне ие саяси институт болып табылатын мемлекет туралы айтады. Осылайша, әлі атауы берілмеген егемендік ұғымына барынша жақындай түскен.

Оның ойынша саясат өмірдің жалпы ағыны туындатқан динамикалармен алға жылжиды, саясаттың нақты тәжірибелерінің туындатқан жағдайларды моральдық немесе діни қағидалардың артына жасырудың қажеті жоқ [9, 172]. Алайда, ойшылдың негізгі жетістігі дінге негізделген осы тұжырымды сол дәуірдің нақты шарттары аясында қайта талқыға салып түсіндіріп, «жалғыз, дара» билікке зайырлы бір мазмұн беруі, осылайша, Еуропада саяси эволюцияның бағытын дөп басып тануы болып табылады [10, 5]. Кейінгі жылдарда бұл тартпас бір шындық жағдайына келетін ұлттық бірліктің мағынасын да алғаш рет Макиавелли ұғынып, түсінген болатын. Осы тұрғыдан Кассиердің айтқанындай Макиавелли схоластикадан бас тарта отырып, билікті зайырлы тұрғыдан негіздеп түсіндірген ең алғашқы ойшыл болып табылады [11, 140].

Осылайша Макиавеллиден кейін егемендік теориясы мемлекеттік билік құзыретінің біртұтас егеменді күште шоғырлануы және осының легитимді жалғыз күш болатындығы тұжырымдалды. Қоғамдық және саяси қатынастардың белгіленуі дүниелік биліктің ең

маңызды функциясы және биліктің бөлінбейтін біртұтас сипатының көрінісі [12, 80]. Осылайша, корольдің абсолюттік билігіне қатер төндірген барша басқа күш орталықтары сынды шіркеу де дүниелік биліктің нысанасына кірген еді [3, 107].

Қазіргі заманғы қоғам мен мемлекеттіліктің қалыптасуында қоғамның қажеттілік және талаптарына сай ұсақ жамағаттарға арқа сүйеген бөлшектенген саяси жүйенің жойылып, рационалдылыққа негізделген құрылымның қалыптасуы үлкен ықпал етті [13, 83].

Классикалық егемендік түсінігінің туындау кезеңі Француз Революциясымен өз мәресіне жетті. Егемендік – 1791 жылғы Франция Конституциясымен конституциялық ұғым деңгейіне жетті. Сонымен қатар, осы кезеңде егемендіктің жалғыз бір кісіге немесе бір топқа ғана емес, ұлттың түгеліне тиесілі болғандығының мойындалуы яғни, ұлттық егемендіктің тууы тұрғысынан да өте маңызды.

Француз Революциясы салық салу және күш қолданудың бір орталыққа, бір егеменге шоғырлануы сынды егемендіктің нақты көріністерін жүзеге асырған, орталықтанған және бюрократиялық сипатымен қоғамдық, экономикалық және саяси бақылауды түгелдей қолына алған мемлекеттің жалғыз дара егемен ретінде көрініс табуы болып табылады [14, 217].

Атауы «мемлекет» деп аталған саяси ұйым қоғамдағы ең жоғарғы күш (егемен) ретінде көрініс тауып жатса мұны билігін құқықтық және саяси тұрғыдан легитимдендірген егемендікке борыштар. Әсіресе, XVI және XVII ғасырлардың Еуропасында феодализмнің бара бара «архаикалық» сипатқа енуімен бірге *билік қатынастарын рационалды және құқықтық негізге қойған* теориялық қағидалардың ортаға қойылуымен қазіргі заманғы мемлекеттің ең негізгі саяси құрылым ретінде көрініс табуын қамтамасыз етті. Осы тұрғыдан қарастырғанда егемендік – мемлекет пен құқық арасындағы қатынастың нақ өзі [15, 5]. Дұрысын айтқанда мемлекет билігі егемендік арқылы құқықтық бір негізге отырады. Егемендік ұғымының бұл тұстағы функциясы мемлекеттің заңдары мен әрекеттерінің тек қана дүниелік бір салада құрылғандығын негіздеу болып табылады [16, 26].

Егемендік құбылыс ретінде де, ұғым ретінде де саяси қоғамның ішінде өмір сүреді, оның өмір сүретіндігін айта білу үшін саяси қоғамның күнделікті ұйымдасу кейпі болып табылатын мемлекетті қажет етеді. Осы тұста бір ескертпе жасай отырып, егемендіктің нақты бір институт болып табылатын мемлекетпен біте қайнасқанына, билікті іс жүзінде қолданатын саяси биліктен болса басқаша бір сипатқа ие екендігіне назар аудару қажет. Егемендік саяси биліктен де жоғары тұратын және оны түгелдей қамтитын құбылыс болып табылады. Егемендік теориялық тұрғыдан өзгермейтін және тұрақты сипатқа ие болса, саяси биліктегілер белгілі бір уақытта басқару құзыреттілігін қолданады. Мұның жанында тәуелсіз бір күшке (егеменге) сілтеме жасайтын егемендікке қарсы саяси биліктегілер кез келген шарттарда (мәселен отарлық басқаруларда болсын) ішінде болады [4, 63].

Егемендіктің барлығы мемлекетпен бірге болады және мемлекеттің де бар екендігін көрсетеді. Керісінше қарағанда осы жағдайдың қисындық нәтижесі ретінде мынадай бір ұқсас пайым жасауға болады: мемлекеттің құқықтық бір мәртебеге ие бола алуы тұрғысынан қажеттілік болған ұғым егемендік болып табылады. Егемен мемлекеттердің түгелінде ортақ үш нақты ерекшелік алға шығады: белгілі бір шекарамен бекітілген территория (*ел*), осы территорияда тұрғылықты өмір сүретін адамдар (*халық, азаматтар*) және басқару билігін жүргізу үшін құрылымданған билік ету механизмі (*үкімет, саяси билік*) болып табылады. Аталғандар егемен мемлекеттің бар екендігін көруімізді қамтамасыз ететін нақты және қажетті шарттар болып табылады [3, 140].

Қорыта айтқанда, егеменді күштің легитимділігі заңдардың қайнар бастауларының жер бетіне түсірілуінен туындайды. Ұлттық мемлекеттің пайда болуымен жекелендірілген саяси билік үлгісі өз орнын құрылымдық билікке тастайды [17, 23]. Құрылымданған саяси билік өзімен біте қайнасқан күш қолдану, мәжбүрлеу құзыреттілігін заңдар арқылы жүзеге асырылуына кепілдік берілгенде күш қолдану индивидуалдылықтан, жекеліктен шығып, легитимденеді. Біз мұны күштің рационалдануы деп атаймыз. Басқарушы-басқарылушы қатынастарының заңдардың айқындаушы болатын бір кеңістікте жүргізілуі мемлекет пен қоғам арасында жаңа бір байланыстың орнауына себеп болады. Жеке адамдар мен саяси

билік арасындағы қатынастар ендігі жерде метафизикалық емес, дүниелік шарттардың нәтижесі болып табылатын заңдар шеңберінде жүзеге асырылып, осылайша Макс Вебердің **занды-рационалды легитимділік** ретінде сипаттаған түсінікпен жүздеседі. Қазіргі заманғы мемлекеттілік жалпы қоғамның бойсұнушылығына ие болуы тек қана күш қолданудың және мәжбүрлеудің ықпалынан бұрын *«дұрыс және рационалды болғанына сенгендігі үшін билігіне мойынсұнуы»* болмақ [18, 102]. XVI ғасырда басталған және осыдан кейін екі ғасыр бойы мықтап күшейген тренд барлығынан бұрын саяси биліктің жалғыз бір орталықта, бір қолда шоғырлануы және орталықтануы бағытында дамыды [19, 78]. Бұл үдерісте кішігірім және әлсіз саяси құрылымдар өздерінен әлдеқайда үлкен және әлдеқайда күшті құрылымдар тарапынан жұтылып кетіп отырды. Осылайша, белгілі бір географиялық кеңістікте үкімдік ету күші жалғыз орталықта шоғырланған болады. Осы тұрғыдан қарастырғанда мемлекет пен егемендік арасындағы өзара байланысты бір қатынас бар екендігін айтуға әбден болады. Егемендік – «қоғамдағы ең соңғы және абсолютті шешім қабылдайтын күш» ретінде сипатталғанда мемлекеттің мәжбүрлі бір бар болу шарты ретінде ортаға шығады.

Қолданылған әдебиеттер:

1. Immanuel Kant, Seçilmiş Yazılar, çev. Necat Bozkurt, Remzi Kitabevi Yayınları, İstanbul, 1984, s.213. (Иммануэль Кант, Таңдамалы шығармалар, ауд. Неджат Бокурт, Рэмзи Китабеви баспасы, Стамбул, 1984.
2. Anıl Çeçen, Türkiye Cumhuriyeti Ulus-Devleti, Fark Yayınları, Ankara, 2007, s. 35. (Аныл Чечен, Түркия Республикасы ұлттық мемлекеті, «Фарк» баспасы, Анкара, 2007.
3. Hamit Emrah Beriş, Küreselleşme Çağında Egemenlik, Ulusal Egemenliği Yeni Sınırları, Lotus Yayınları, Ankara, 2006, s. 64. (Хамит Эмрах Бериш, Жаһандану дәуірінде егемендік, ұлттық егемендіктің жаңа шекаралары, «Лотус» баспасы, Анкара, 2006.
4. Yusuf Şevki Hakyemez, Mutlak Monarşilerden Günümüze Egemenlik Kavramı, Seçkin Yayınları, Ankara, 2004, s. 62. (Юсуф Шевки Хакиемез, Абсолютті монархиялардан бүгінгі егемендік ұғымы, «Сечкин» баспасы, Анкара, 2004.
5. Hendrik Spruyt, The Sovereign State and Its Competitors: An Analysis of Sistem Change, Princeton University Press, Princeton, New Jersey, 1994.
6. Marc Bloch, Feodal Toplum, çev. M. A. Kılıçbay, 2. Baskı, Gece Yayınları, Ankara, 1995, s. 291. (Марк Блох, Феодалдық қоғам, ауд. М.А.Кылычбай, 2 басылым, «Гедже» баспасы, Анкара, 1995.
7. Ben-Amittay, Jacob, Siyasal Düşünceler Tarihi: Çağlar Boyunca Siyasal Düşüncenin Değişimi, çev. M. A. Kılıçbay, L. Köker, Savaş Yayınları, Ankara, 1983, s. 91-92. (Бен Амиттай, Джакоб, Саяси пікірлер тарихы: ғасырлар бойғы саяси пікірлердің өзгерістері, ауд., М.А. Кылычбай, Л. Көкер, «Саваш» баспасы, Анкара, 1983.
8. Toulmin Stephen, Kozmopolis: Modernitenin Gizli Gündemi, çev. H. Arslan, Paradigma Yayınları, İstanbul, 2002, s. 38. (Тьюлмин Стефен, Космополис: Модернизмнің жасырын күн тәртібі, ауд. Х. Арслан, «Парадигма» баспасы, Стамбул, 2002.
9. Antonio Gramsci, Selections From The Prison Notebooks of Antonio Gramsci, ed. Ve çev. Q. Hoare, G. N. Smith, 4. Basım, London, Lawrence and Wishart, 1978.
10. George Sabine, Siyasal Düşünceler Tarihi 2, Yeni Çağ, çev. A. Öktem, Türk Siyasi İlimler Derneği Yayınları, Ankara, 1969, s. 5. (Джордж Сабине, Саяси ойлар тарихы 2, Жаңа дәуір, ауд. А. Өктем, Түрік саяси білімдер ұйымы баспасы, Анкара, 1969.
11. Ernest Cassier, Devlet Efsanesi, çev. N. Arat, Remzi Kitabevi Yayınları, İstanbul, s. 140. (Ернест Кассиер, Мемлекет аңызы, ауд. Н.Арат, «Ремзи Китабеви» баспасы, Стамбул.
12. C. Northcote Parkinson, Siyasal Düşüncenin Evrimi, çev. Harmancı, Remzi Kitabevi Yayınları, İstanbul, 1976, s. 80. (С. Норскот Паркинсон, Саяси ойдың эволюциясы, ауд. Харманджы, «Ремзи китабеви» баспасы, Стамбул, 1976.
13. Anthony Giddens ve Christopher Pierson, Modernliği Anlamlandırmak, çev. S. Uyurkulak, M. Sağlam, Alfa Yayınları, İstanbul, 2001, s. 83. (Антони Гидденс, Кристофер Пиерсон, Модернизмді мағыналандыру, ауд. С. Уйуркулак, М. Сағлам, «Альфа» баспасы, Стамбул,

2001.

14. Norbert Elias, *Uygarlık Süreci*, Cilt. 2: *Toplumun Değişimleri/Bir Uygarlaşma Teorisi İçin Taslak*, çev. E. Özbek, İletişim Yayınları, İstanbul, 2002, s. 217. (Норберт Элиас, *Өркениет үдерісі*, 2 том, *Қоғамның өзгерістері / Өркениеттену теориясы үшін жоспар*, ауд. Е. Өзбек, «Илетишим» баспасы, Стамбул, 2002.
15. Selahattin Akkuş, *Modern Egemenliğin Doğuşu: Pratik ve Kavramsal Belirlenme*, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmış Doktora Tezi, İstanbul, 1995, s. 5. (Селахаттин Аккуш, *Модерн егемендіктің тууы, практикалық және ұғымдық айқындама*, Стамбул университеті әлеуметтік ғылымдар Институтында қорғалған докторлық диссертация, Стамбул.
16. Cemal Bali Akal, *Sivil Toplumun Tanrısı*, 2. Baskı, Engin Yayınları, İstanbul, 1995, s. 26. (Джемал Бали Акал, *Азаматтық қоғамның тәңірісі*, 2 басылым, «Энгин» баспасы, Стамбул, 1995.
17. Cemal Bali Akal, *Devlet, Yasa, Hakimiyet, Cumhuriyetin 75. Yıl Armağanı*, İstanbul Üniversitesi Yayınları, İstanbul, 1999, s.23. (Джемал Бали Акал, *Мемлекет, заң, егемендік, Республиканың 75 жылдығы тартуы*, Стамбул университеті баспасы, Стамбул, 1999.
18. Gianfranco Poggi, *Çağdaş Devletin Gelişimi: Sosyolojik Bir Yaklaşım*, çev. Ş. Kut, B. Toprak, Hürriyet Vakfı Yayınları, İstanbul, 1991, s. 102. (Гианфранко Погги, *Қазіргі заманғы мемлекеттің дамуы: социологиялық көзқарас*, ауд. Ш. Курт, Б. Топрак, Хурриет Вакфы баспасы, Стамбул, 1991.
19. Christopher Pierson, *Modern Devlet*, çev. D. Hattatoğlu, Çiviyazıları Yayınları, İstanbul, 2000, s. 78. (Кристофер Пиерсон, *Қазіргі заманғы мемлекет*, ауд. Д. Хаттатоғлу, «Чивиязылары» баспасы, Стамбул, 2000.

КАЗАХСТАН И ЕАЭС: ИНТЕГРАЦИОННОЕ ОБЪЕДИНЕНИЕ, СПОСОБСТВУЮЩЕЕ РАЗВИТИЮ ОБРАЗОВАНИЯ

Арғынғазинов А.А.,

A.Argyngazinov@mail.ru

председатель Студенческого научного общества

Евразийский национальный университет имени Л.Н.Гумилева

Астана, Казахстан

На современном этапе развития мирового хозяйства меняются привычные основы мироустройства, в связи с этим как одна из двух тенденций, отражающих новую парадигму мироустройства возрастает роль экономической интеграции. В результате наблюдается эволюция “мировой экономической архитектуры”, - которая в эпоху глобализации становится все более целостной и одновременно сложной, многослойной полисистемой взаимозависимости стран и регионов. Регионализация является характерным признаком современного этапа глобализации.

С учетом того, что страны, не использующие огромный потенциал региональной интеграции в своей экономической стратегии, не способны выстоять в современной глобальной конкуренции, противостоять вызовам глобализации возрастает необходимость нового интеграционного объединения на Евразийском пространстве, что и привело к созданию Евразийского экономического союза.

Евразийский экономический союз (ЕАЭС) — экономический союз, который в рамках евразийской интеграции с 1 января 2015 года был создан на базе Таможенного союза России, Казахстана и Белоруссии с включением Армении в последующем. Сотрудничество в сфере межгосударственной интеграции в сфере экономики на постсоветском пространстве ведется с конца 1990-х годов. 26 февраля 1999 года Белоруссия, Казахстан, Киргизия, Россия и Таджикистан подписали Договор о Таможенном союзе и Едином экономическом